

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka

w sprawie M. Ś.

skazanego za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zb.
z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i inne
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
w dniu 13 listopada 2023 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z dnia 9 lutego 2023 r., sygn. akt II AKa 325/22,
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie
z dnia 14 września 2022 r., sygn. akt III K 67/22,

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[PGW]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 14 września 2022 roku, sygn. akt III K 67/22:

1. uznał M. Ś. za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie I części wstępnej wyroku, polegającego na tym, że w dniu 25 września

- 2021 r. na terenie OW „A.” w [...], działając z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia P. B. ugodził go sierpem w lewą okolice karku, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na ucieczkę pokrzywdzonego, powodując u pokrzywdzonego ranę ciętą powierzchownej części szyi o długości 18 cm, które to obrażenia naruszyły prawidłowe funkcjonowanie dotkniętych narządów ciała P. B. na okres poniżej 7 dni, tj. czynu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to przestępstwo na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 8 (ośmiu) lat pozbawienia wolności;
2. uznał M. Ś. za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie II części wstępnej wyroku, polegającego na tym, że w dniu 25 września 2021 r. na terenie OW „A.” w [...] zmuszał funkcjonariuszy policji R. S. i P. B. do zaniechania prawnej czynności służbowej grożąc im pozbawieniem życia, oraz stosując przemoc polegającą na odepchnięciu funkcjonariusza policji R. S., czym naruszył jego nietykalność cielesną, jednocześnie znieważając wskazanych funkcjonariuszy policji słowami powszechnie uznawanymi za obelżywe, tj. czynu z art. 224 § 2 k.k. w zb. z art. 222 § 1 k.k. w zb. z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i z art. 190 § 1 k.k., przy czym Sąd z kwalifikacji prawnej czynu wyeliminował art. 190 § 1 k.k. i za to przestępstwo na podstawie art. 224 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;
 3. uznał M. Ś. za winnego popełnienia czynu opisanego w punkcie III części wstępnej wyroku, polegającego na tym, że w dniu 25 września 2021 r. na terenie OW „A.” w [...] groził P. B. pozbawieniem życia, a groźba ta wzbudziła w P. B. uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona, tj. czynu z art. 190 § 1 k.k. i za to przestępstwo na podstawie art. 190 § 1 k.k. wymierzył mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;
 4. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył wymierzone oskarżonemu kary pozbawienia wolności i orzekł karę łączną 8 (ośmiu) lat i 1 (jednego) miesiąca pozbawienia wolności;
 5. na podstawie art. 44 § 2 k.k. za przestępstwo opisane w punkcie I części wstępnej wyroku orzekł przepadek sierpa;

6. na podstawie art. 46 § 1 k.k. za przestępstwo opisane w punkcie I części wstępnej wyroku zasądził od M. Ś. na rzecz P. B. 1.000 (jeden tysiąc) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę;
7. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet wymierzonej kary pozbawienia wolności zaliczył okres tymczasowego aresztowania oskarżonego od 25 września 2021 r. godz. 20:40;
8. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, w tym wymierza mu 600 (sześćset) złotych tytułem opłaty.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca skazanego.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 9 lutego 2023 roku, sygn. akt

II AKa 325/22 po rozpoznaniu wniesionej apelacji:

I. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- 1) uchylił rozstrzygnięcie o karze łącznej,
- 2) w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie I uznał M. Ś. za winnego tego, że w dniu 25 września 2021 r. na terenie OW „A.” w [...], działając z zamiarem ewentualnym spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu P. B. pod postacią choroby realnie zagrażającej życiu, ugodził go sierpem w lewą okolicę karku, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na ucieczkę pokrzywdzonego, powodując u P. B. ranę ciętą powierzchowną szyi o długości 18 cm, które to obrażenie naruszyło prawidłowe funkcjonowanie narządu ciała P. B. na okres poniżej 7 dni, tj. czynu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. skazał go na karę 4 (czterech) lat pozbawienia wolności,
- 3) na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego M. Ś. kary pozbawienia wolności i wymierzył mu karę łączną 4 (czterech) lat i 1 (jednego) miesiąca pozbawienia wolności;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy;

III. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa zwrot wydatków za postępowanie odwoławcze i wymierza mu opłatę w wysokości 400 (czterysta) złotych za obie instancje

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł obrońca skazanego, który zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku tj.: art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 2 § 1 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. poprzez rażąco dowolną oraz rażąco sprzeczną z zasadami logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego oraz błędne ustalenie, że oskarżony zadał cios sierpem w szyję niespodziewającego się ataku P. B. i było to celowe działanie, podczas gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, wynika iż zachowanie pokrzywdzonego, poprzedzające zadanie mu przez oskarżonego uderzenia miało cechy zamachu, zaś sam zamach rozpoczął się już w momencie, w którym oskarżony wraz z żoną musieli zamknąć się w swoim samochodzie w wyniku agresywnego zachowania pokrzywdzonego oraz jego kolegi, a także iż pokrzywdzony przed uderzeniem przez oskarżonego kierował do jego osoby groźby zamachu na życie i zdrowie, co wzbudziło w oskarżonym strach o własne życie i zdrowie, przy jednoczesnym niedostrzeżeniu przez Sąd takich okoliczności jak np. młody wiek pokrzywdzonego, warunki fizyczne i posturę pokrzywdzonego, jego stan upojenia alkoholowego, uprzednie, napastliwe i agresywne zachowanie względem oskarżonego i jego żony, co z kolei przy uwzględnieniu dynamiki zajścia, uprawniało oskarżonego do przyjęcia założenia, że wypowiedana w stosunku do jego osoby groźba dokonania zamachu na jego życie i zdrowie w każdej chwili może się zmaterializować,
2. rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku tj.: art. 25 § 1 k.k. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że oskarżony popełnił czyn zabroniony, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy prowadzi do wniosku, że oskarżony w rzeczywistości odbierał bezpośredni i bezprawny zamach napastnika na dobro chronione prawem tj. działał w obronie koniecznej, zaś agresywne zachowanie pokrzywdzonego tuż przed uderzeniem go przez oskarżonego, które wzbudziło w oskarżonym strach o własne życie i zdrowie,

miało cechy zamachu, co z kolei przy uwzględnieniu dynamiki zajścia, uprawniało oskarżonego do przyjęcia założenia, że wypowiedana w stosunku do jego osoby groźba dokonania zamachu na jego życie i zdrowie w każdej chwili może się zmaterializować,

3. jedynie z daleko posuniętej ostrożności procesowej zarzucił rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku tj.: art. 25 § 3 k.k. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji przekroczenia przez oskarżonego granic obrony koniecznej i zaniechanie odstąpienia od wymierzenia kary, mimo że do przekroczenia obrony koniecznej doszło w wyniku strachu lub wzburzenia usprawiedliwionego okolicznościami zamachu.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego M. Ś. od pierwszego z zarzucanych mu czynów poprzez przyjęcie, że oskarżony działał w warunkach obrony koniecznej, odpierając bezpośredni, bezprawny zamach na swoje zdrowie i życie, w konsekwencji wniosku z pkt 1 wniósł również o uniewinnienie oskarżonego od trzeciego z zarzucanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację obrońcy skazanego prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego jest oczywiście bezzasadna, co uprawniało do jej oddalenia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 519 k.p.k. kasacja strony jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia skierowanym przeciwko prawomocnemu orzeczeniu wydanemu przez sąd odwoławczy na skutek rozpoznania przez ten sąd zwykłego środka odwoławczego. Z utrwalonego w tym zakresie orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika jednoznacznie, że celem postępowania kasacyjnego jest wyeliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń dotkniętych poważnymi wadami w postaci bezwzględnych przyczyn odwoławczych lub innych naruszeń prawa, ale o charakterze rażącym a jednocześnie takich, które miały istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia. Wniesienie zatem skutecznej

kasacji jest ze wskazanych wyżej powodów istotnie ograniczone. Postępowanie kasacyjne nie może bowiem służyć temu, aby doszło do ponowienia zwykłej kontroli odwoławczej. W toku takiego postępowania z założenia nie dokonuje się zatem kontroli poprawności oceny poszczególnych dowodów, nie weryfikuje zasadności i trafności dokonanych ustaleń faktycznych oraz nie bada się współmierności orzeczonej kary (zob. np. postanowienie SN z 21 września 2017 roku, IV KK 276/17; postanowienie SN z 10 lipca 2019 roku, II KK 210/19).

W pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd Apelacyjny w Szczecinie, działając jako sąd odwoławczy, dokonał w sposób prawidłowy instancyjnej kontroli zaskarżonego wyroku. Sąd ten w sposób właściwy i rzetelny odniósł się do wszystkich zarzutów zawartych w apelacji obrońcy skazanego, realizując tym samym obowiązki wynikające z przepisów art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., co wynika wprost z pisemnych motywów wyroku.

Odnosząc się do pierwszego ze stawianych zarzutów dotyczącego naruszenia art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 366 §1 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 2 § 1 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., wskazać należy, że stawiany w tym zakresie zarzut obraży wskazanych przepisów jest całkowicie bezzasadny. Zgodnie z treścią art. 433 § 1 k.p.k., sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia oraz podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym w wypadkach wskazanych w art. 435 k.p.k., art. 439 § 1 k.p.k., art. 440 k.p.k. i art. 455 k.p.k. Jeśli zaś utrzymanie orzeczenia w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe, podlega ono niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów zmianie na korzyść oskarżonego albo w sytuacji określonej w art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. uchyleniu, co wynika z art. 440 k.p.k.

Wskazać należy, iż Sąd Apelacyjny w Szczecinie na skutek przeprowadzonej kontroli instancyjnej i w wyniku rozważenia wszystkich stawianych w apelacji zarzutów, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że przyjął, że M. Ś. swoim czynem wyczerpał znamiona przestępstwa określonego w art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i skazał go za ten czyn na karę 4 lat pozbawienia wolności. Sąd Apelacyjny wykazał i przekonująco uzasadnił, że zgromadzony w toku postępowania materiał dowodowy nie uzasadniał przyjęcia zamiaru zabójstwa, co spowodowało zmianę opisu czynu przypisanego M. Ś. i przyjęcie w miejsce art. 148 § 1 k.k., przepisu art.

156 § 1 pkt 2 k.k. Jednocześnie zauważyć należy, co również podniósł prokurator, że w istocie stawiane zarzuty zmierzają do wykazania, że skazany swoim zachowaniem odpierał zamach na swoje życie lub zdrowie, a tym samym działał w warunkach obrony koniecznej. Argumenty, na które w kasacji powołuje się skarżący, znane były Sądowi Apelacyjnemu, bowiem zawarte były również w apelacji od wyroku Sądu I instancji. Sąd odwoławczy swoje stanowisko w tym zakresie w sposób wnikliwy i szczegółowy uzasadnił, na co wskazuje treść uzasadnienia przedmiotowego wyroku.

Za oczywiście bezzasadny również należy uznać zarzut obrazy art. 25 k.k. Zarzut obrazy prawa materialnego może być podnoszony jedynie na gruncie niekwestionowanych ustaleń faktycznych. Tymczasem podnoszone przez skarżącego argumenty w istocie sprowadzają do kwestionowania ustaleń faktycznych i wyprowadzania na tej podstawie wniosku o konieczności zastosowania konstrukcji obrony koniecznej, co w świetle poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych jest nieuzasadnione. W sprawie bowiem nie zostało ustalone, aby w momencie zaatakowania pokrzywdzonego przez skazanego, sam skazany był zagrożony jakimkolwiek bezpośrednim i bezprawnym atakiem ze strony pokrzywdzonego.

Analiza przedmiotowej kasacji prowadzi do jednoznacznego wniosku, że jej autor właściwie usiłuje podważyć przeprowadzone w sprawie ustalenia faktyczne, które doprowadziły do skazania M. Ś., przedstawiając własną i subiektywną wersję wydarzeń, prowadzącą do wykazania, że skazany działał w warunkach obrony koniecznej, odpierając zagrożenie ze strony pokrzywdzonego, co winno skutkować jego uniewinnieniem.

Uzasadnienie zarzutów kasacyjnych ogranicza się zatem do forsowania wersji wydarzeń odmiennej niż przyjęta przez Sąd I instancji, a uznanej za trafną przez Sąd odwoławczy i wyrażenia braku zgody na ustalenia faktyczne przyjęte w wyroku Sądu I instancji. W szczególności obrońca nie wyjaśnia, na czym miałyby polegać naruszenie przepisów procesowych przez Sąd I instancji, ograniczając się do przedstawienia swojej wersji wydarzeń. Nie wspomina również, na czym miałyby polegać naruszenie prawa przez Sąd odwoławczy. W rezultacie, kasacja została zbudowana na kwestionowaniu trafności poczynionych ustaleń faktycznych, co nie

jest zabiegiem skutecznym na etapie postępowania kasacyjnego, bowiem prowadzi do obejścia przepisu art. 523 k.p.k. i przekształcenia kontroli kasacyjnej w apelacyjną. Taki sposób sformułowania zarzutu kasacyjnego nie mógł zostać uznany za prawidłowy. Kasacja nie służy bowiem do ponawiania kontroli instancyjnej już dokonanej przez sąd odwoławczy, stąd też postępowanie kasacyjne nie może być traktowane jako trzecia instancja (zob. postanowienie SN z 9 stycznia 2019 r., IV KK 694/18, LEX nr 2604055; postanowienie SN z 11 października 2022 r., V KK 332/22, LEX nr 3511268).

Mając powyższe na uwadze wskazać należy, że podniesione w omawianej kasacji zarzuty były oczywiście bezzasadne, co pozwoliło na oddalenie wniesionego środka na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

O kosztach sądowych za postępowanie kasacyjne orzeczono na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

[PGW]

[ms]